

27^ο

Διεθνές Συνέδριο

Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και τα Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα

Πάτρα 28-30 Ιουνίου 2019
Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο
Πανεπιστημίου Πατρών

τηλ/fax: +30-2613019948
Website: <http://27synedrio.ipode.gr>
e-mail: 27synedrio@ipode.gr

Διοργάνωση:
Ινστιτούτο Πολιτισμού, Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ)

Ενδεικτικές θεματικές ενότητες:

- * Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
- * Διδασκαλία και διδακτική της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης * Ετερότητα και Προσφυγικές Δομές
- * Αξιολόγηση διαπολιτισμικών προγραμμάτων * Διοίκηση Σχολικών Μονάδων και Διαπολιτισμικότητα
- * Διαπολιτισμικότητα και γραμματισμός * Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική
- * Διαχείριση συγκρούσεων και Παιδαγωγική της Δημοκρατίας
- * Κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη διαπολιτισμική εκπαίδευση
- * Εκπαιδευτική Πολιτική και Μετανάστευση
- * Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη μεταναστευτική κρίση
- * Ανακαλυπτική μάθηση και διαπολιτισμικότητα στην εκπαιδευτική πράξη
- * Διαπολιτισμική Συμβουλευτική και Εκπαίδευση
- * Κοινωνική Παιδαγωγική * Ειδική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες, Μουσική και Μαθησιακές δυσκολίες
- * Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών στην Ελλάδα
- * Μουσική - καλλιτεχνική εκπαίδευση και Ετερότητα
- * Αναλυτικά προγράμματα * Σχέδια και στρατηγικές διδασκαλίας

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

27ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

**Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
και τα Ελληνικά
ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα
Αξιολόγηση, Διοίκηση, Αναλυτικά
Προγράμματα, Διδακτικό Υλικό**

Πάτρα, 28-29 Ιουνίου 2019
Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών

Επιστημονική σειρά:
Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Πάτρα 2019

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Άγιος Βασίλειος, Πάτρα
Τηλ: +30 6944346420
<http://www.georgogiannis.gr>
E-mail: pantelis.georgogiannis@gmail.com

Τίτλος : Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Ετερότητα, Προσφυγικές Δομές
και τα Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα

**Επιστημονική
σειρά:** Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

**Ηλεκτρονική
στοιχειοθεσία:** Ινστιτούτο Πολιτισμού, Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης
- Μελιτζάνη Ειρήνη

ISBN: 978-618-84238-3-1

σ.σ. 504, σχήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Γεωργογιάννης Παντελής, τ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

Αντιπρόεδρος:

Πανταζής Σπύρος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Μέλη:

Αναστασόπουλος Διονύσης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Λευκωσίας
Baros Wassilios, Professur für Bildungsforschung, Paris Lodron Universität Salzburg

Μαλαφάντης Κωνσταντίνος, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας

Ρεράκης Ηρακλής, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής, Α.Π.Θ.

Σκούρτου Ελένη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Δαμανάκης Μιχάλης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Μήτσος Ναπολέων, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Φυριπτής Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών

Καμαρούδης Σταύρος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Λαλούμη-Βιδάλη Ευαγγελία, Καθηγήτρια Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης

Μπάκας Θωμάς, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΤΝ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Παπαδάκη Πολυξένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης Παντείου

Πανεπιστημίου Αθηνών

Φραγκούλης Ιωσήφ, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Πανεπιστημίου Αθηνών

Δροσινού-Κορέα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στη Σχολή

Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Καινούργιου Ελένη, Δρ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επίκουρη Καθηγήτρια ΑΤΕΙ Ηπείρου

Καλεράντε Ευαγγελία, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Μάγος Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής ΠΤΝ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μουσένα Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Στεργίου Λήδα, Επικ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Βλαχάδη Μαρία, Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου

Ζωγόπουλος Ευστάθιος, Δρ. Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης 46ης Περιφέρειας Αθήνας

Ηλιοπούλου Κωνσταντίνα, Δρ., Φιλόλογος
Κουπριανού Δέσποινα, Δρ. Πανεπιστημίου Πατρών, Εκπαιδευτικός, Αποσπασμένη
στο Παιδαγωγικό
Ινστιτούτου Κύπρου
Κουνέλη Βασιλική, Δρ. Παιδαγωγικών, Φιλόλογος
Μαστρογιάννης Αλέξης, Σχολικός Σύμβουλος Αιτωλοακαρνανίας

Οργανωτική Επιτροπή

Γεωργογιάννης Παντελής, τ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Κουνέλη Βασιλική, Δρ. Παιδαγωγικών, Φιλόλογος
Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τμ. Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας,
MSc στις Επιστήμες της Αγωγής,
Υπ. Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
Σπανού Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια στο Ε.Α.Π.
στην Εκπαίδευση Ενηλίκων,
Πτυχιούχος ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
Κορέση Νικολέττα, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Κάτοχος ΜΔΕ στη Γλωσσολογία και
Διδακτική της Γλώσσας ΕΚΠΑ
Θεοφάνη Γεωργία, Φιλόλογος
Σκούρτη Βασιλική, Φιλόλογος
Θεοδωρακοπούλου Σταυρούλα, Τελειόφοιτη ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
Λάμπρου Δήμητρα, Πτυχιούχος Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Πατρών
Καρακώστα Χριστίνα, Πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας
Πανεπιστημίου Πατρών

Από τις ανακοινώσεις που θα παρουσιαστούν στο συνέδριο, όσες κριθούν δημοσιεύσιμες θα συμπεριληφθούν στα πρακτικά, τα οποία εκδίδονται στην επιστημονική σειρά “Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση”

Περιεχόμενα

Παιδαγωγικά Θέματα	9
Αβακιστές εναντίον Αλγοριθμιστών: Μια ...ανυπολόγιστη διαμάχη αβελτηρίας στα χρόνια του Μεσαίωνα <i>Μαστρογιάννης Αλέξιος</i>	11
Η συμβολή της εκπαίδευσης ενηλίκων στο πλαίσιο της πανεπιστημιακής παιδαγωγικής <i>Φραγκούλης Ιωσήφ</i>	28
Εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. <i>Σαμαράς Βασίλης - Σταυροπούλου Μαργαρίτα</i>	39
Ο κύκλος της ζωής, ο κύκλος του χρόνου – ευετηριακά έθιμα <i>Καραγιώργου Αικατερίνη</i>	66
Κριτικός Προσδιορισμός της Έννοιας του Ξένου στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. Αξιολογική Αποτίμηση Έρευνας Δράσης στην Ελένη του Ευριπίδη. Στάσεις και Αντιλήψεις των Μαθητών της Γυμνασιακής Βαθμίδας. <i>Λούμος Ηλίας – Παπαδοπούλου Αντιγόνη</i>	80
Διδακτική και Διδασκαλία της Ελληνικής ως μητρικής και ως ξένης γλώσσας	97
«Ομιλείτε παρακαλώ!» <i>Σουρίδη Παναγιώτα</i>	99

Η χρήση λογοτεχνικών κειμένων στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας <i>Νικολακοπούλου Ευτυχία</i>	107
Η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε προσφυγικούς πληθυσμούς στα πλαίσια της μη τυπικής εκπαίδευσης. Η Συμβολή της Solidarity Now στην εκπαίδευση παιδιών και ενηλίκων <i>Γιατρούδη Χαρίκλεια</i>	119
Οι ενεργητικές Εκπαιδευτικές Τεχνικές στη διδασκαλία της νέας ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας <i>Πρίτση Ευαγγελία</i>	130
Η Επίδραση της Κυπριακής Διαλέκτου και της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης / Ξένης στην Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου παιδιών Δημοτικού <i>Ζαννετίδου-Πουγεράση Δέσποινα</i>	137
Δημιουργική σκέψη και γραφή στην Εκπαίδευση: ενδεικτικά παραδείγματα από τα μαθήματα της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας. <i>Ζιώγα Ματίνα</i>	158
4. Προτεινόμενες δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής	171
Ενοποιώντας το Κατακερματισμένο Ρήμα κατά την διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως Ξένης <i>Παραρά Πολύβια</i>	175
Τίτλος: Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην Οδησσό: Ιστορική ανασκόπηση και προβληματισμοί μίας διαπολιτισμικής προσέγγισης <i>Nanouchka Podkovyrovff</i>	188
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	203
Εκπαίδευση μεταναστών και προσφύγων στη σύγχρονη Ελλάδα <i>Βερυκίου Θεοφανία, Κωνσταντίνου Ιουλία</i>	205
Ο ρόλος της Πολυπολιτισμικής Συμβουλευτικής σε παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες <i>Αναστασόπουλος Διονύσιος</i>	221
Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων Αστικού Ιστού. Η περίπτωση των Ιωαννίνων. <i>Μαρινίδου Μαρία, Τριανταφύλλον Χαρίκλεια</i>	244
Ο Διαπολιτισμός: Ένα δυναμικό εργαλείο στην ξενόγλωσση εκπαίδευση με σχέδια μαθημάτων και τις ΤΠΕ <i>Νικολακοπούλου Ευτυχία</i>	259

Η διδασκαλία της ελληνικής ιστορίας στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Απόψεις διδασκόντων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	275
<i>Τσιτσιπάνη Μαρίνα</i>	
Τουρκικά και ισραηλίτικα εκπαιδευτήρια στη Θεσσαλία κατά την περίοδο της προσάρτησης στο ελληνικό κράτος (1882-1883)	292
<i>Δεληγιάννης Χρήστος Αλ.</i>	
Αρχέτυπα και Σχέδια Διδασκαλίας	305
Αρχέτυπο διδασκαλίας στο μάθημα της γλώσσας της Α΄ δημοτικού, «Ένα λεμόνι με φτερά»	307
<i>Φιλιποπούλου Ευτυχία</i>	
Αρχέτυπο διδασκαλίας στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Λύκειο, με τίτλο : «1 ^η , 2 ^η , 3 ^η μεταπολεμική γενιά και λογοτεχνικά ρεύματα».	314
<i>Ζιώγα Ματίνα</i>	
Καινοτομία στην Εκπαίδευση	327
Τεχνολογικές εξελίξεις και επιπτώσεις στο περιβάλλον	329
<i>Σαμαράς Βασίλης, Σταυροπούλου Μαργαρίτα</i>	
Στρατηγικές και αλγόριθμοι για νοερούς, κατ' εκτίμηση, υπολογισμούς	357
<i>Μαστρογιάννης Αλέξιος</i>	
Ο ρόλος της καινοτομίας στο σύγχρονο management	371
<i>Μαρνέρη Ευγενία</i>	
Η επιστήμη της Λαογραφίας στα Προγράμματα Σπουδών των Πανεπιστημίων της Ελλάδας και του Εξωτερικού: μια πρώτη προσέγγιση	386
<i>Καραγιώργου Αικατερίνη</i>	
Το ελληνικό σχολείο μπορεί να μετατραπεί σε αειφόρο σχολείο στην περίοδο της οικονομικής κρίσης	403
<i>Βούλγαρη Βαΐα</i>	
Διοίκηση Εκπαίδευσης	415
Συνεργατική Κουλτούρα στην Εκπαίδευση. Ο Ρόλος των Εκπαιδευτικών και του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας	417
<i>Κρασιώτη Άννα</i>	

Τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού διευθυντή σχολικής μονάδας Α/θμιας Εκπαίδευσης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του στην σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα	435
<i>Ζάγκος Γεώργιος</i>	
Εργασιακός χρόνος στην ίδια σχολική μονάδα και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική σχολική διοίκηση	448
<i>Μπαντούνα Μαρία, Ζωγόπουλος Κωνσταντίνος, Στεργίου Μαριάννα</i>	
Η αναγκαιότητα επιμόρφωσης των διευθυντών σχολικών μονάδων της Α/θμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Επισκόπηση συναφών ερευνών	465
<i>Ζάγκος Γεώργιος</i>	
Η διερεύνηση της συνεργατικής κουλτούρας ως μοντέλο οργανωσιακής συμπεριφοράς στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία	482
<i>Τσιπά Σπυριδούλα - Αθανασούλα-Ρέππα Αναστασία</i>	